

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 30 K, za dijake 20 K.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Poziv

na cerkvenoglasbeni tečaj,
ki se bo vršil 13. in 14. septembra t. l. v Ljubljani v
semenišču (Jožefova dvorana), hkrati z občnim zborom
Cecilijnega društva za ljubljansko škofijo.

SPORED:

13. septembra:

Ob 8. uri *otvoritev tečaja*. Takoj nato od 8. do 9. ure *Koral*. (Kanonik dr. Kimovec.) Od 9. do 10. ure *Cerkvenoglasbena literatura*. (Prof. Premrl.) Od 9. do 10. ure *Metodika pevskega pouka*. (Svetnik P. H. Sattner.) Od 11. do 12. ure *Ljudsko petje*. (Urednik Zabret.) Ob pol 1. uri kosilo v Ljudskem domu. Od 3. do 4. ure *Metodika pevskega pouka*. (Svetnik P. H. Sattner.) Od 4. do 5. ure *Skrb za cerkvene predmete*. (Msgr. Dostal.) Ob pol 6. uri pete litanije v Marijanišču. Ob 7. uri večerja. Ob 8. uri poučen koncert „Ljubljane“ v Ljudskem domu.

14. septembra:

Ob 7. uri sv. maša s slovenskim zborovim petjem v frančiškanski cerkvi. Poje frančiškanski pevski zbor. Od 8. do 9. ure *Koral*. (Kanonik dr. Kimovec.) Od 9. do 10. ure *Cerkvenoglasbeni predpisi v praksi*. (Kanonik Ferjančič.) Od 10. do 11. ure *Ljudsko petje*. (Urednik Zabret.) Ob pol 12. uri sv. maša z ljudskim petjem v Marijanišču. Ob pol 1. uri kosilo. Od 3. do 4. ure *Koral*. (Kanonik dr. Kimovec.) Ob 4. uri **občni zbor Cecilijnega društva**. Nagovor predsednika, poročilo tajnika, blagajnika in glasbenega vodje. Volitev novega odbora. Slučajnosti.

Udeleženci tečaja naj po možnosti prineso seboj Premrlovo pesmarico za mladino (glas), Foersterjevo Cantico I. in II. del in nekaj navadnega kakor tudi notnega papirja.

Organisti, ki se bodo udeležili vseh predavanj, bodo imeli prosto stanovanje, kosilo in večerjo. *Prijave organistov k tečaju sprejema do 4. septembra škofijski ordinariat v Ljubljani.* Tisti, ki se bodo pozneje prijavili, ne morejo računati več na kake ugodnosti od strani Cecilijinega društva. Kdor ima v Ljubljani kaj opraviti, naj pride že prejšnji dan in ima tudi priložnost ogledati si *Veliki vzorčni sejem.*

Stanovanje bo v Ljudskem domu.

Odbor Cecilijinega društva.

Lotimo se novih koralnih intonacij in napevov!

Fr. Ferjančič.

(Dalje.)

IX. O vseh ferijah izven velikonočnega časa.

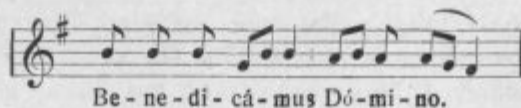
V tem oziru je precej razlike med prejšnjim medicijskim in sedanjim tradicionalnim koralom. *Medicejski koral* je razločeval med ferijami med letom („in feriis per annum“) in med ferijami adventnega in postnega časa. Za *ferije med letom* je imel tale napev:

Za *ferije adventnega in postnega časa* pa je bil odločen isti napev, samo da je bil okrajšan za zadnji dve noti. Glasil se je torej takole:

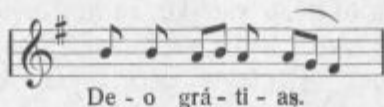
Sedanji *tradicionalni koral* pa ne pozna več te razlike, temveč ima za vse ferije izven velikonočnega časa samo en napev in sicer onega, ki je bil prej v rabi za adventne in postne ferije. V nekoliko višji transpoziciji se torej isti napev glasi sedaj takole:

Odgovor na ta „Benedicamus“ se je po *medicejskem* koralu glasil takole:

Po sedanjem *tradicionalnem* koralu pa se isti odgovor pravilno poje takole:

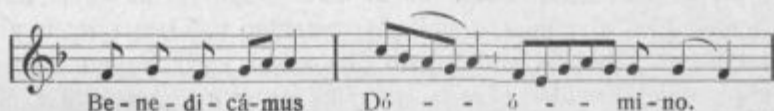
Ta „Benedicamus“ se poje ne le o vseh ferijah izven velikonočnega časa, temveč tudi o vigilijah, kvatrnih dneh in pri maši križevega tedna („Missa Rogationum“). Na koru naj si zlasti dobro zapomnijo, kako se sedaj pravilno odgovarja „Deo gratias“.

Intonira se ta „Benedicamus“ najprimerneje za veliko sekundo višje od mašnikovega recitativnega tona. Ako bi pa mašnik pel zelo visoko, bi se lahko intoniralo za malo terco nižje od recitativnega tona. Največkrat se ta „Benedicamus“ pokazi na četrtem zlogu *-ca-*; pozor torej tamkaj na *veliko terco!*

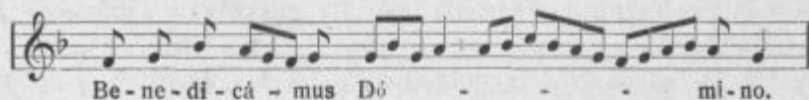
Da imajo ferije velikonočnega časa sedaj poseben napev za „Ite missa est“, o tem smo govorili že v lanskem letniku našega glasila na 92. strani.

X. O adventnih in postnih nedeljah.

Za „Benedicamus“ ob adventnih in postnih nedeljah smo imeli prej po *medicejskem* koralu samo en napev, ki se je glasil takole:

Po *tradicionalnem* koralu pa imamo sedaj za adventne in postne nedelje *dva napeva*. Prvi, ki pri nas prej ni bil v rabi, se glasi takole:

Ako mašnik ne poje previsoko, se lahko intonira na mašnikovem recitativnem tonu, sicer pa za veliko sekundo nižje. Ako pa mašnik poje zelo visoko, se prične lahko za kvinto nižje od recitativnega tona.

Drugi napev pa je — z malimi izjemami — enak zgoraj navedenemu medicejskemu napevu. Razlika je zlasti na zlogih „ca“ in „no“, kjer sedaj ni več dvozložnih skupin. Pravilno se torej ta „Benedicamus“ poje sedaj tako:

Gledé intonacije velja tudi o tem „Benedicamus“ isto, kar sem ravnokar napisal o prvem napevu. Intonira se torej tudi ta „Benedicamus“ lahko na recitativnem mašnikovem tonu, ali pa za veliko sekundo ali za kvinto nižje od mašnikovega recitativnega tona.

V starih misalih z medicjskim koralom je natisnjen še en „Benedicamus“ za sv. mašo na božično vigilijo, za god nedolžnih otročičev in za votivne maše „pro re gravi“, kadar se pri njih opušča „Gloria“. Melodija z *Ite* „in festis duplicibus“ (glej lanski Cerkevni Glasbenik str. 93. pod št. 1.). Te izjeme pa sedanji tradicionalni koral več ne pozna.

Tako smo si ogledali vse *Ite* in *Benedicamus*, ki se po sedaj veljavnem tradicionalnem koralu pojo pri sv. maši. Kakor smo videli, je teh napevov sedaj mnogo več, nego smo jih imeli prej v dobi medicjskega koralu. Kljub temu pa moramo reči, da je sedaj laže ustreči cerkvenim predpisom kakor prej. Četudi je bilo prej manj intonacij, so bile pa iste natančno predpisane za gotove praznike. Sedaj pa se smejo intonacije, določene za posamezne praznike, zamenjati tudi z drugimi. V „Graduale Romanum“ namreč stoji ob koncu četrtega „Credo“ važna opomba, da katerikoli spevi se nahajajo v eni koralni maši, se smejo uporabljati tudi v drugi, izvzemši le ferijalne maše. S tem pa je stvar silno olajšana, kajti katerikoli „*Ite missa est*“, ki se nahaja v eni maši, se sme zamenjati z „*Ite missa est*“ kake druge maše, torej n. pr. Marijin *Ite* se sme poljubno zamenjati s slovesnim ali z onim „in festis duplicibus“ ali s kakim drugim. Samo ono, kar je predpisano za ferijalne maše, se ne sme uporabljati o godovih višje vrste, in nasprotno: kar je določeno za sv. mašo na kak *duplex*, *semiduplex* ali *simplex*, se ne sme peti pri ferijalni maši. Samoobsebi umevno pa je, da če je dovoljeno zamenjati melodijo, ni nikdar dovoljeno zamenjati tudi besedila, n. pr. da bi se kdaj namesto „Benedicamus“ pelo „*Ite missa est*“. Ravno tako se „*Ite missa est*“ v osmini velikonočnega praznika ne more zamenjati z nobenim drugim zaradi dvojnega „alleluja“.

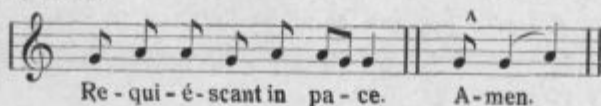
Ker sme mašnik vsled te olajšave poljubno zamenjavati razne napeve in intonacije, je neobhodno potrebno, da se pevovodja vselej dogovori z mašnikom zlasti zastran odpevanja na „*Ite missa est*“, oziroma „Benedicamus Domino“.

S tem pa, da je dana ta polajšava, ni rečeno, da bi se je morali posluževati. Na vsak način je popolneje in značilneje, ako se poje ravno oni *Ite*, ki je predpisan za dotični praznik. Vendar če kdo odstopi od tega, ne greši zoper cerkvene rubrike.

XI. Pri črnih sv. mašah.

Namesto „*Ite missa est*“ se pri črnih sv. mašah zapoje „*Requiescant in pace*“ in odgovor se glasi „*Amen*“. Med medicjskim in tradicionalnim koralom je pri tem le mala razlika na tretjem zlogu -e-. Po medicjskem koralu je bila na tem zlogu dvozložna skupina navzdol („*clivis*“), sedaj pa stoji na tem zlogu ena sama nota.

Po sedaj veljavnem tradicionalnem koralu se torej ta intonacija z odgovorom glasi takole:

Re - qui - é - scant in pa - ce. A - men.

Pri črni sv. maši se mora to besedilo vedno glasiti v množini („Requiescant“), če tudi se mašuje samo za enega mrtvega. Pri absoluciji „ad tumbam“ pa, če se moli samo za enega mrtvega, se zapoje v ednini („Requiescat in pace“).

Intonira se ta spev najprikladneje na mašnikovem recitativnem tonu.

Omenjam še, da ko smo bili pred mnogimi leti na koralnem tečaju v Sekovi pri čč. patrih benediktincih, se je p. Vivell parkrat pritožil, da gospodje ta spev navadno prehitro zapoje. Treba ga je peti zelo počasi, ker se z njim konča črna sv. maša.

O uglaševanju zvonil v kvartsektstnem akordu.

„Cerkveni Glasbenik“ za maj—junij je objavil konec uvodnega članka „Novi zvonovi“. V njem priporoča g. pisatelj najprimernejše in najlepše kombinacije raznih intervalov v posameznih zvonilih. Priporočila g. pisatelja soglašajo s tozadevnimi priporočili znanih glasbenih in zvonarskih strokovnjakov, le glede uporabnosti kvartsektstnega akorda izraža g. pisatelj — kot sam izjavlja — svoje drugačno osebno mnenje.

Nikakor nočem kratiti vrednega spoštovanja temu drugačnemu mnenju, vendar se mi zdi potrebno seznaniti p. n. čitatelje „Glasbenikove“ z nasprotnimi nazori drugih veščakov.

Ti veščaki zametujejo kvartsektstni akord: 1. ker tvori ta akord čisto harmonično zvonilo. Čista harmonična zvonila so pa nezmisljena, dokler se pevsod zvonijo tako, da bijejo zvonovi zaporedoma, ne hkrati; 2. ker so melodije čisto harmoničnih zvonil puste, prazne, suhoparne, utrudljive, prav kot melodije vojaškega mirozova, poštnega roga ali trobentanja pri vojaškem korakanju; 3. ker je mali zvon premajhen proti velikemu ter je glasovna-barvna razlika med njima prevelika in preobčutna; 4. ker je glas malega zvona vsled izdatne težne razlike prešibek, ter ga večja zvonova že v bližini docela dušita; 5. ker je kvartsektstno zvonilo celo na slabšem nego obsojeno terekvintno, namreč: da ima večji — za triglasno zvonilo nedopustni — obseg in en večji interval; 6. ker je ta večji interval spodnja kvarta, ki se smatra v harmoniji vedno za disonanco¹; 7. ker prevrže kvartsektstni akord naravno stališče najvažnejšega intervala, tonike, ki tvori vsem melodijam naravno podlago, na katero se opirajo in proti kateri težijo. Nenaravno je namreč, da je tonika premeščena na srednji zvon, ki ni največji in najmogočnejši, dočim nima celo zavrženo terekvintno zvonilo tega nedostatka; 8. ker nam kvartsektstni akord najizraziteje napoveduje nastop kadence ter nas hudo vznemirja, dokler se ne umakne kadenčnima akordoma.

K temu naj navedem še dejstvo, da celo jeklena zvonarna bochumska kar načelno zavrača naročila zvonil v kvartsektstnem akordu.

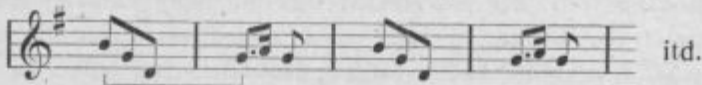
¹ Ne vedno. Zakaj kadar uporabljamo kvartsektstni akord kot obrnitev trizvoka, kvarta v tem slučaju ni disonanca. Urednik.

G. pisatelj piše: „Zvonarska praksa kaže, da uho spodnje kvarte ne čuti kot disonanco, ampak kot globoko v nižavo posegajoč melodičen ton“. — Žal da se na „zvonarsko prakso“ ne moremo zanašati; saj ni nobena tajnost, da je marsikateri zvonar malodane popoln glasbeni ignorant, in zato ni njegovo uho zmožno čutiti spodnjo kvarto ne kot disonanco, ne kot melodični ton. Jaz pa vem iz lastne skušnje, da sem vselej, poslušajoč kvartseksstno zvonilo, vroče želel: Bog daj, da bi veliki zvon prvi umolknil! In če se je zgodilo ravno nasprotno, sem imel neprijeten občutek kot bi orglaven, pripravljajočemu kadenco, po kvartseksstnemu akordu naenkrat zmanjkalo v orglah sape. Ako se tolažimo z „zvonarsko prakso“, da ne čutimo spodnje kvarte kot disonanco, ampak kot melodični ton, potem moramo čutiti tudi glasove terc-kvintnega zvonila kot melodične tone². Čemu pa potem toliko odsvetujemo za zvonila ta temeljni trizvok?!

G. pisatelj naj mi torej ne zameri, da ostanem slej ko prej nasprotnik kvartseksstno uglasbenih zvonil, in da mi je ljubše celo terc-kvintno zvonilo.

Odločil bi se za kvartseksstno uglasbo le v slučaju, da bi bil primoran. N. pr. v zvonilu e¹, g¹, c² sta se ubila večja zvonova; cerkveno predstojništvo zahteva: mali zvon ostane, veliki ne sme biti manjši od prejšnjega. Jaz bi v tem slučaju veliki zvon pustil v prejšnjem glasu, prejšnji srednji zvon dal preliti v a¹ in dobil e¹, a¹, c², molovo kvartseksstno zvonilo, ki bi bilo boljše od prejšnjega seksstnega iz več vzrokov, ki mi jih ni treba tu navajati.

² Po mojem mnenju ni nobenega pomisleka, da bi se tudi zvonila v trizvoku in kvartseksstakordu ne smela ali ne mogla imenovati melodična. Saj melodija ne izključuje nobenega intervala. Melodije se ne gibljejo le v sekundah. Koliko melodij je v tercah itd! Melodija v tercah je pa tudi res hkrati harmonična ker harmonično zamišljena. In če vzamemo melodijo v trizvoku, je taka melodija še posebno harmonična, ker je nekaka podlaga in izvor harmoničnosti in tudi kot harmonija najlaže umljiva. Prav radi te krepke harmonične primesi smatramo zvonilo v trizvoku kot melodično slabejše, a melodično je kljub temu. Zvonenje v kvartseksstakordu je po mojem mnenju melodično že nekoliko bolj izrazito. Kako iskrena je n. pr. sledeča melodija iz Verdijevega Trubadurja

Glavno je, da pri taki kvartseksstni melodiji končamo s srednjim in ne z najnižjim tonom, kot konča (seveda jako nezadovoljivo) ena sedaj pri naši armadi običajnih melodij:

Iz teh razlogov nikakor ne moremo biti nasprotni nabavljanju zvonov v kvartseksstakordu sploh. (Op. ur.)

Podoben slučaj se mi je pripetil v Kranju. G. dekan me je naprosil, naj mu izdelam načrt za devet novih zvonov in sicer za župno, rožnovensko in pungrško cerkev k ostalemu velikemu zvonu **b**¹ v župnem zvoniku, pa tako, da ne bo tvorilo vseh deset zvonov, hkratu zvoneč, občutnih disonanc. Znano je, da so vse tri cerkve na enem koncu mesta prav blizu skupaj in da se večkrat zvoni istočasno v vseh treh. Določil sem glasove **b**, **des**¹, **es**¹, **g**¹ (župna cerkev), **es**¹, **g**¹, **b**¹ (rožnovenska cerkev) in **g**¹, **b**¹, **des**² (pungerška cerkev), torej glasove glav. sept. akorda, temeljnega trizvoka in celo zmanjšanega trizvoka, česar bi v normalnih razmerah, neprisljlen nikdar ne bil storil.

G. pisatelj piše, da je imelo ljudstvo na Kranjskem zvonila v kvartsektstnem [akordu zelo, zelo rado. Pri nas na Goriškem pa ne. Meni edino znano tako zvonilo je bilo na Sv. Gori z glasovi **b**, **es**¹, **g**¹, **b**¹, vliil Samassa. Četudi je bil veliki zvon (vsled teže nekoliko pod **b**) največji v celi nadškofiji (v stolni cerkvi v Gorici so glasovi **b**, **es**¹, **dis**¹, **es**¹), ni imelo to svetogorsko zvonilo med občinstvom nobenega ugleda. Bilo je pač čisto harmonično, na Goriškem neuavadno in nepriljubljeno. Goričan.

Pregled savremene talijanske glazbene literature.

P. B. Sokol, franjevac.

(Dalje.)

XIV. Izdanja A. e. G. Carisch e C. Milano (Via Lazzaretto Nr. 3). — B. Mugellini: 1.) „Lezioni sui nuovi sistemi della tecnica (L. 3.) 2.) „Metodo completo per pianoforte“:

Libro I.: Elementi della teoria e primi esercizi tecnici (L. 1:50.) — Libro II.: Le scale ed altri esempi di agilità (L. 5.) — Libro III.: Gli arpeggi (L. 4.) — Libro IV.: Le note doppie legate e staccate (L. 4.) — Libro V.: Le seste, le ottave e gli accordi (L. 5.) — Libro VI.: Esercizi per lo stile polifonico (L. 2:50.) — Libro VII.: Esercizi per il legato cantabile e lo studio del pedale (L. 1:50.) Libro VIII.: Esercizi di perfezionamento (L. 2:40.) Glasoviti učitelj glasovira E. Dell Valle de Paz, ravnatelj konservatorija u Firenze, napisao je god. 1907 poduže pismo B. Mugelliniju kao glavnom predstavniku talijanskih glazbenih pedagoga. U pismu izražava svoje misli o načinu poduke glasovira i iz iskustva dokazuje, da su „Studi“ suvišni pa da već nakon „Esercizi“ (Tehniške vježbe) valja preći na klasične i moderne auktore e nauče pravu stilističku i umjetnišku izvedbu. Protivan je „Metodima za glasovir“, jer da se učenici raznim „pezzeti“ i „ricreazioni“ (Za zabavu) gube a ništa nova ne nauče. Zaključuje, da bi ih valjalo sve spaliti uključivši njegov vlastiti Metod. Mugellini se je držav tog pravca i podao svijetu potpuni Metod za glasovir ali vredjen po rasvim drugim pravilima no dosadašnji: cio bo metod sastoji od tehniških vježba. I tu lijepu stranu ima, da prije svake vježbe

¹ Ta zvon iz Napoleonovih časov je viil Vincenc Samassa, tehta le 2253 kg, zato je nekoliko viši kot normalni **b**.

i kašnje do potrebe rastumači (talijanski moderni način izvedbe t. j. pomoću rotacije (vrćenja) i težine ruke, što je potanje opisao u predavanjima držanim pred muzikalnom publikom u Milanu („Lezioni sui nuovi sistemi della tecnica“). Ovim je pobudio u Italiji veliki interes za novu metodu udaranja Engleža T. A. Mattay pa dandanes vidimo ne samo prevedena sva Mattayeva djela na talijanski (Edizione Capra) već i posebnu talijansku literaturu o tom pitanju. Osobitu važnost ima tek novo izašla M. Capra: „Psicofisiologia — Pianoforte Tobia Mattay“. Dosadašnja glasovirska škola imala je dvi velike pogreške: veoma malo različitosti udarca te neprestano i skrajno naprezanje živčane sile. Među ostalim prednostima novog sistema dostavno je spomenuti: mnogovrsni udarac, što dovodi do čisto umjetniške izvedbe i manja živčana umornost premda se može postići još veća zvučnost glasovira nego po dosadašnjim sistemima. Poznavaoeim talijanskog jezika prepuručam „Lezioni“ pa će po njima moći u malo vremena popraviti svoj način udaranja i opaziti, kako je ton mnogo uglađeniji a ruke se manje umoraju. Svakomu pak budi preporučan „Metodo completo“ jer i bla potpunog poznavanja talijanskog jezika može razumeti pouku, jer je zorno primjerima prikazana (Np. Libro VII.: Uporaba pedala).

Frugatta: 1.) Le scale del pianista moderno — L. 3. — 2.) Le scale in ottave del pianista moderno — L. 3. — 3.) Le cinque note del pianista moderno — L. 2:50. — 4.) Il pianista moderno — L. 2:50. — Frugatta je napisao nekoliko tehničkih vježba u potpuno novom načinu. Tako n. p. u „Il modernista moderno“ skala je udešena po novom harmonijskom sistemu: C, D, E, Fis, Gis, Ais. Ove su vježbe prve svoje vrsti i popunjavu prazninu u literaturi podučevanja dotično usavršivanja pa će biti mili učiteljima i učenicima. Preporučuju im se kao dnevne vježbe pa će se lako priviknuti na moderno glazbeno mišljenje.

XV. Skladbe O. H. Burroni, O. Fr. M. (Torino. — S. Quintino Nr. 49.)
 1. „Messa dei defunti“ („Requiem“ dvoglasno s orguljama). „Libera“ (L. 2:80).
 2. „Panis angelicus“, za solo i orgulje (L. 0:75). 3. a) „Tantum ergo“, za dva tenora i bas uz orgulje (L. 1:20), b) „Tantum ergo“, za dva glasa i orgulje (L. 1:25). 4. „Alla Mistica Stella“, za tenor i glasovir (L. 1'). 5. „La Cornamusa del Pastore“, za glasovir (L. 1'). 6. „Quiete notturna“, za violinu i glasovir (L. 1:20).

Ima nekoliko godina, da sam vidio „Requiem“ O. Burronija, pa sam bio znatiželjan, da ga ponovno vidim, što mi je i uspjelo. Skladba je dobro zamišljena i jedinstvena, u koliko isti duh vlada. Zanimiva je i ujedno zahvalna za pjevače te na mnogim mjestima baš dobro stoji solistom. Ima liričnih i dramatskih mjesta, kako je i smisao „Requiem“. Ovim razlikostima obiluje „Dies irae“, gdje dramske djelove puno pojačava samostalna orguljaška pratnja. U kratko: uspjela kompozicija, koja ne stavlja velikih poteškoća a od lijepog učinka. Isto se može kazati o „Tantum ergo“ br. 3 a. Veoma ljupka kompozicija, lagana a zanimiva. Od gori navedenih skladba ove su dvije najvažnije. Može ih se naručiti kod skladatelja ili kod „Euterpe Alpina“ di Paolino Bonadia, Torino (Via Germanasca).

Zgodne su i ostale skladbe osobito „Alla mistica stella“. To je zazivanje Bl. Djevice Marije zgodno za duhovne Akademije. (Tenor ili sopran uz glasovir.) Riječi su talijanske ali ih je lako prevesti. Ovakove su stvarčice poželjne i mnogoput potrebne. Kompozicija je i sa glasbene strane zanimiva, premda nema prevelikih zahtjeva, pa se i s tog gledišta preporuča.

(Dalje prib.)

Narodna glasba v Turkestanu.

Emil Adamič.

Živeč kakor ujetnik v Turkestanu dolga, enolična leta, sem se zanimal za življenje tuzemcev, zlasti za njih petje in glasbo. Žal, da je bilo to spojeno v začetku z nepremagljivimi težavami. Zaprt v zatohle barake, obstražen krog in krog, mi ni bilo mogoče globlje pogledati v navade že itak nezaupljivega Sarta ali celo Kirgiza. Pozneje, z revolucijo je prišla prostost tudi za nas ujetnike, toda z zakonom smo bili zopet prikovani na mesto prebivanja, in nemogoče je bilo prodreti v kraje, kjer bi se mogel temeljiteje seznaniti s prvotnimi prebivalci obširnega Turkeстана. Šele v zadnjem letu svojega ondotnega prebivanja, ko sem postal član glasbeno-etnografske komisije pri komisarijatu narodne prosvete v Taškentu, sem mogel v družbi odličnega ruskega glasbenika V. A. Uspenskega in prijatelja P. Tihova, svečenika in globokega poznavaleca orientalske glasbe slišati in spoznati marsikaj, kar mi je bilo prej nedostopno. Ako bi obvladal še tjurkski ali farsidski jezik, bi bilo to pri mojem raziskavanju neprecenljive vrednosti. Tuzemec ostane Evropejec, pa naj še tako dolgo živita skupaj, vedno le na pol odprta skrivnostna knjiga, zlasti še tedaj, če ne zna njegovega jezika.

V oktobru leta 1909. je bila v Turkestanu v mestu Taškentu trgovinska, poljedelska, naučna in umetniška razstava. Predmeti naučne in umetniške razstave so se ohranili v muzeju in tako sem jih mogel videti še sedaj. Ker sem se torej v prvi vrsti zanimal za glasbeni del, zlasti tuzemski, opišem tu, kar sem videl, kar je seveda zelo malo, ker sem na vsakem koraku v mohamedanskem delu mesta lahko zasledil veliko več. Posebnega glasbenega oddelka na razstavi sploh ni bilo. V običnem umetniškem oddelku tudi glasbenih razstavkov sploh ni bilo. Našel sem le dva glasbena inštrumenta. Prvega s strunami mi je imenoval neki Buharec „tambur“. Telo instrumenta ima obliko velike zajemalke z luknjicami (resonatorji) na vrhni deščici, vrat dolg okoli $\frac{3}{4}$ metra, bogato prevlečen z biserno matico. Ima tri medene strune, ki so uglašene: skrajne v enoglasju, srednja v kvarti (f-h-b). Način igranja na tem glasbilu je isti, kakor na balalajki ali kitari.

Sart ali Buharec sedi po cele dneve v čajhanah (čajarne) in pije zeleni čaj brez sladkorja. Sedi s podvitimi nogami, držeč „pijalo“ (časo) med prsti desne roke in molči ali pa se na tihem razgovarja s sosedom. Če se mu zahoče kajenja, prinese mu „čajhanščik“ (sluga čajarne) krepko dubteči „kaljan“, iz katerega globoko vaše potegne eden, dva dima; če se mu zahoče glasbe, prinese mu zgoraj označeni inštrument. Mnogokrat sem sedel v tuzemni ča-

jarni ter poslušal igranje, toda zapisati igrano melodijo ni tako lahko in enostavno. Predvsem, po mojem mnenju pojejo in igrajo Turkeščanci v naravnem ustroju, in zapadnemu Evropejcu privzgojeni temperirani glasbeni ustroj ne zadostuje za zapis orientalskih melodij. Zapis poleg tega otežuje pa še izredno komplicirani ritem. Ena najpreprostejših melodij bi bila n. pr. sledeča:

Prvi del igra pevec kakor nekak uvod. Drugi del igra in poje neštivilnokrat.

Zvočni obseg melodije je čista kvinta (b'-f'), toda, če odvezamemo dvočrtni f, ki ga dobimo, če razdelimo prvo struno na polovico, in ki ga pevec poje samo enkrat, in sicer v začetku petja, menda zato, da bi obrnil pozornost poslušalca na pesem, ostane le lidijski tetrakord. Formacija označene melodije bo spadala tedaj v kvintno epoho in bo vsled tega stara ne samo eno stotino let.

Drugo glasbilo, ki sem ga videl, je tolkalo; imenujejo ga Uzbeki „čipdavul“, Sarti pa „tabele“. Telo je iz precej debelega kovanega železa, okrogle oblike, približno 40—50 cm v dijamentru in je obod vrhnega kraja okrašen z volneno tkanino razne barve. Koža, na katero udarja muzikant z elastično spletenimi jermenčki, ki imajo na koncu vozličke, je menda ovčja. Pokriva se inštrument z volnenim blagom, ki se seveda odstrani, kadar igrajo nanj. Spodaj je krožek, s katerim se „čipdavul“ pritrdi pri igri med dve deski ali dva kamena, ali pa se drži v roki. Inštrument uporabljajo Sarti največ pri lovu s sokoli. — (Te vrste loy je namreč v Turkeščanu pri Sartih še vedno v navadi.) — Z njim menda lovci vspodbujajo sokolet pri lovu. Vendar pa sem videl „čipdavul“ ob času „tamaši“, (mohamedanskih praznikov) tudi pri tuzemskem orkestru poleg svojega tovariša „nagará“.

Kadar turkeščanski mohamedanci obhajajo svoj veliki praznik „ramazan“ s postom čez dan in obilno jedjo po zahodu solnea, tedaj slišiš vso noč udarjanje po zgoraj označenem inštrumentu ali pa „nagari“ v jako kompliciranem ritmu. S tem udarjanjem pobožni tuzemci menda časte svojega „alaha“ in si pri molitvi preganjajo zaspanec. K udarjanju igra muzikant na klarinetu podobnem glasbilo brezkončne, tisočkrat se ponavljajoče muzikalne fraze. „Nagara“ sestoji iz dveh lončenih cilindriških posod, čez katere je zgoraj napeta koža. Koža se zmoči z vodo in eno posodo potem postavijo na solnce, drugo pa v senco. Na tak način imata oba inštrumenta približno v sekundi različno višino tona. Z leseno, na konci v hruško razširjeno palčico udarja potem muzikant nekaj udarcev na eden, potem na drug inštrument.

Pri posebno slavnostnih slučajih je tu in tam mogoče slišati sartovski orkester. Spredaj hodi šest do osem v volnate „halate“ (plašče) odetih Sartov,

ki piskajo na klarinetu podobne piščali težko določljive glasbene fraze vojnega značaja, seveda ne koračniškega ritma. — Tuzemec se strašno težko nauči korakati v vojaškem taktu. — Za piskači gredo nekateri godci, 3—4, z dolgimi (včasih poldrugi meter) medenimi pozavnami, podobnimi „angeljskim trobentam“, ki imajo samo dva tona, n. pr. veliki **a** in mali **g^{is}**, ali mali **e** in mali **b**, torej veliko septimo, ki jo trobijo v **f** zaporedno v kratkih presledkih. Kadar tak orkester igra, so slišni ti zvoki trobil, zlasti vrhnji ton, na veliko razdaljo, dočim drugega ni slišati. Pri orkestru so včasih še majhni medeni zvončki nedoločene tonske višine in veliko število tolkal zgoraj omenjenih oblik. Sploh prevladuje v tuzemski glasbi tolkalo vse druge inštrumente. Vsa tolpa godcev gre brez umerjenega koraka po ulici ali pa stoji na določenem prostoru pri nočnem, prazniškem razveseljevanju, ter neumorno piska, trobi in tolče.

Te muzikante (po sartsko „magnači“) je mogoče videti pa le v mohamedanskem delu turkestarskih mest in ti so le Sarti. Slišal sem jih čestokrat, žal pa mi je, da nisem mogel slišati tudi drugih rodov obširnega Turkestarana n. pr. Kirgizov, Dunganov, Turkmenov, Tekincev, Hivincev, Buharecev itd. Ruski ljudje, glasbeniki in učenjaki, so se do poslednjega časa kaj malo brigali za to nad vse zajemljivo glasbo. In vendar je polna življenja, ima svoje vrste melodično, ritmično, tonično originalno krasoto. Zanimivo je, da so nekateri ruski glasbeni znanstveniki, med njimi n. pr. Odojevskij, našli sorodnost ruske narodne pesmi s pesmimi Indije, Sjerov s perzijsko pesmijo, Sokalskij in Faminein sta zasledila v ruski narodni pesmi ostanke staroindijske kitajske skale. Izučenje turkestarske glasbe bi na vsak način še bolj objasnilo ta zanimiv pojav sorodstva in morda ima tudi starosrbska, macedonska itd. pesem svojo pramater v globokem azijskem Turkestaranu, ki je bil, kakor govore, zibelj vse človeške kulture. Potem pa je prešla od pokoljenja do pokoljenja, od naroda k narodu, ki jo je predelal po svoje, ki se je pri ugodnih razmerah razvijala, pri neugodnih poginjala. Profesor V. I. Pjotr, znani ruski zgodovinar, trdi v svoji knjigi celo, da je bil ravno Taškent, v katerem sem živel tako dolgo, središče pradomovine azijskih plemen. S Pamira so se Nomadi podali v Fergano in so tam prešli v življenjsko oblike stalnih naselbin, središče jim je bil Taškent; potem so šli k Mervu, Baktriji in dalje h kaspiskemu morju (Perzija) po rekah Sir-Darja in Amu-Darja, ki sta sedaj, vsled geoloških prevratov premenili svoj tek k aralskemu morju. Od kaspiskega morja na Kavkaz pa je le korak in tudi Balkan ni daleč.

Turkestarska ljudstva v občem jako ljubijo glasbo. Skoro v vsaki „jurti“ (šotoru) nomada-Kirgiza, skoro v vsakem „hau“ (domu) nenomada-Sarta itd. najdeš „tambur“ ali njemu enako „dumbro“ ali „dutar“, ki se uglaša, kakor že povedano, v kvarti. Če sedi, poje, če hodi, če se vozi, poje. Če sedi, ali bolje, jaše, na svojem vozu „arba“ z dvema, do dva metra visokima kolesoma, tedaj mnogokrat priveže enemu kolesu elastično palico tako k osi, da udarja pri vrtenju kolesa ob notranje drogove in ob spremljevanju tega neprestanega ragljanja vleče z visokim falzetom — nizkega glasu Sart nikoli ne sme peti, ker smatra to za višek nespodobnosti — svojo monotonsko, morda tisočletje staro melodijo.

Komisarijat narodne prosvete v Turkestanu je šele sedaj na prigovarjanje V. A. Uspenskega, Tihova itd. „hotel“ dovoliti večji kredit v svrhu raziskovanja tuzemske glasbe, vendar pa do mojega odhoda še niso ničesar uredili in zato sva z Viktorjem Aleksandrovičem sama na svojo pest delala, kolikor je bilo pač mogoče, on med Sarti, jaz med Tatari, ki pa se smejo smatrati le kot slučajni naseljenci svoje bivše domovine Turkestana, kamor se vračajo iz Evrope nazaj.

Tudi glasba Tatarov je nad vse zanimiva, vendar Evropeju dostopnejša, ker se v večini svojih pesmi drži temperiranega glasbenega ustroja. Tudi Tatar zelo ljubi petje. Pesmi so zborovega in samospelnega značaja. Obseg skale je pettonski, toda brez kvarte in septime. Pesmi, v katerih najdeš četrti in sedmi ton, so že novejšega izvora in so nastale pod vplivom evropske, zapadne kulture, saj je tej Tatar veliko bolj podvržen, kakor turkestarski tuzemec. Tatar je kulturno najvišje stoječi orientalec, vendar pa do danes ni njegovih pesmi nikdo zbiral, če izvzamem nekatere ponesrečene poskuse, v katerih je nerodna roka skušala prilagoditi tatarski melodiji „gasenhauersko“ harmonično spremljevanje, dočim je mogoče najti v tatarski glasbi — sicer skromne — harmonične, na kvarti ali preprostem trizvočju sloneč sledi. Pa o tatarski glasbi morda drugikrat.

Iz povedanega je jasno razvidno, kako veliko uslugo zgodovinsko-etnografskemu nauku bi izkazala temeljito in strokovno proučevanje glasbe turkestarskih rodov. In to še ni prepozno, četudi se v mestih, kjer stanuje mnogo ruskega naroda, semtertam že med Sarti najdejo ruske pesmi, seveda prikrojene po svoje, kajti ta glasba se je ohranila do naših dni skoro v nedotaknjeni čistoti, posebno v oddaljenih „gluhih“ mestih. Saj je v Turkestanu mogoče še danes najti tuzemcev, ki Evropejca niso še nikoli videli.

Seja Cecilijinega društva

2. junija 1921.

Navzoči: predsednik P. Hugolin Sattner, Stanko Premrl, dr. Fr. Kimovec, dr. Jos. Mantuani, Jos. Dostal, Fr. Zabret.

1. Konec šolskega leta v orglarski šoli se določi na 16. junij, začetek šolskega leta 1921/22 pa 19. septembra.

2. Občni zbor naj bi se vršil koncem počitnic. Ob tej priliki naj bi se priredil cerkveno-glasbeni tečaj s praktičnimi predavanji. V ta namen se vloži na vlado prošnja za podporo. Podrobneje o tem se pomenijo Premrl, Kimovec in Zabret.

3. Sklene se, da se dajo šolske sobe pobeliti.

4. St. Premrl prosi, če bi mogel kdo drugi prevzeti upravo „Cerkvenega Glasbenika“, ker njemu povzroča preveč zamude časa. Predsednik obljubi, da bo govoril z upravnikom „Cvetja“, če bi mogel le-ta prevzeti tudi upravo „Cerkvenega Glasbenika“.

5. Sklene se, da se prosi knšk. ordinarijat, da naroči gg. župnikom, naj tudi pri nabavi jeklenih zvonov vedno predložijo dispozicijo ordinarijatu.

Na kar predsednik sejo zaključi.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. — Ob priliki svojega 60 letnega jubileja je češko pevsko društvo „Hlahol“ iz Prage priredilo turnejo po Jugoslaviji in nastopilo v Ljubljani 14. maja v Unionu. Krepak, okrog 130 pevcev in pevk broječ zbor sta vodila — menjevaje se — dva mojstra — pevovodja K. B. Jirak in dr. Jan. Krupka. Spored skladb, deloma za mešani, deloma za moški a capella, in za ženski s spremljevanjem klavirja je nudil najboljše, kar premorejo Čehi. Zastopani so bili skladatelji: Smetana, Dvořak, Suk, Foerster, Křižkovský, Vycpálek in Křička. Pred pravim koncertnim sporedom je pevski zbor na pamet zapel himne: jugoslovansko, češko in slovaško. Slovaška je posekala vse prejšnje in se je slišala kot kaka sinfonija. Že tu pri uvodu, a še bolj med koncertom samim smo se prepričali, da imamo opraviti s prvovrstnim pevskim zborom. Celokupni zborov pevski material ni ravno najboljši in najidealnejši, toda izvajanje je tolikanj izborno, točno, enotno in čisto, da se v tem oziru kosa lahko z vsakim, še tako izvrstnim zborom. In kar se tiče izredno težke izvedljivosti posameznih skladb, n. pr. Vycpáleka „Naše jare“ („Naša pomlad“) in nekaterih drugih, mislim, da ga pri nas do zdaj še nimamo zbora, ki bi jih s tako gotovostjo in lahkoto obvladal. Iz proizvajanih skladb, zlasti novejših, smo spoznali, da se češka tudi vokalna glasba najlepše razvija in z drznimi koraki napreduje. Edino miline češka pesem nima v ti meri kot slovenska ali jugoslovanska. Pa tudi pri pevcih prevladuje moč in zanos. Koncert „Hlahola“ je trajal malo manj kot tri ure. — 17. maja je bil koncert naše Glasbene Matice. Vodil ga je koncertni vodja Ivan Brezovšek. Prinesel je pri nas še neizvajano Rubinsteinovo „Jutro“ za moški zbor in orkester in tudi izmed skladb domačih skladateljev same novosti: Pavčičev moški zbor „Na Krki“, tri mešane zборе: Šantlov „Aganče Božij“, Adamičev „April“, Lajovčev „Lan“ in kot glavno točko P. H. Sattnerjevo kantato za mešani zbor, soli in orkester „V pepelnični noči“. Rubinsteinova skladba kaže klasično umerjeno lice, je krasna v mehko opojno se prelivajočih zvočnih barvah in raste polagoma z zborom vred do velike moči in do velikega sijaja. Pavčičeva skladba je izvrstno pogodena; izrazita in jasna v temah in nudi primerne kontraste. Precej originalnosti je v njej. Naredila je zelo dober vtis. Šantlov „Aganče Božij“ je preprost, soliden stavek iz njegove staroslovenske maše. Živ, bujen, modern je Adamičev „April“. V njem se kaže kolikortoliko že vpliv zadnjih Lajovčevih zborov. Lajovčev „Lan“ je tudi zelo moderna skladba, nežna in globoko občutena. P. Hugolin Sattnerjevo najnovejše delo „V pepelnični noči“ je duhovito zamišljeno, lepo izdelano, gladko teče; prinaša mnogo zanimivega, marsikaj novega. Glasba je lahko umljiva, vsem dostopna. Poleg zbora ima daljšo važno in hvaležno vlogo bariton, dočim sopranski solo vsebuje le nekaj malega. Instrumentacija je prav posrečena, barvena in polna ter napravi najboljši vtis. Skladbo prištevamo lahko med skladateljeve najbolj uspele. Tudi izvajala se je dobro, točno. Zbor je bil številen in je svojo nalogo izvršil vse hvale vredno. Solistovski vlogi sta v občo zadovoljnost pela koncertna pevka ga. Lovšetova in operni pevec g. Romanovski. — 21. maja je Glasbena Matica ravnokar opisani koncert ponovila. Le mesto umetnih a capella mešanih zborov je pevski zbor zapel nekaj priljubljenih slovenskih narodnih. Sopranski solo „V pepelnični noči“ pa je prevzela topot ga. Golobičeva. — Ravnotako znamenit in če ne še bolj kot koncert „Hlahola“ je bil koncert hrvatskega pevskega društva „Lisinski“ iz Zagreba. To pevsko društvo je zrastle iz „Kola“. Ni sicer tako številno kot koncertni pevski zbori izvečine, ima le okrog 70 pevk in pevcev, ampak material ima prvovrsten: glasovno dobre moči, glasbeno teoretično večje in ljudi močne volje. S to četo je nastopil njen pevovodja Lhotka v Ljubljani 24. maja in žel največjo pohvalo. Hrvatska, srbska in slovenska umetna in narodna pesem so si podajale ta večer roke, in vrstile ena za drugo. Zastopani so bili: Konjović, Plamenac, Josefović, Lhotka, Lajović, Žganec, Bajić, Dev, Žirovnik, Mokranjac. Spoznali smo dobršen kos srbske in hrvatske vokalne glasbe in

slišali proizvajati našo glasbo od bratov Hrvatov. Bil je to brezdvomno eden izmed najlepših koncertov v sezoni. — 1. junija je koncertiral violinski virtuoz, tajni dvorni svetnik prof. Viljem Burmester. Izvajal je Bethovenovo Es-dur sonato, Mendelsohnov koncert v D-molu in več manjših zelo lepih stvaric. Burmester je priznan mojster. Tehnika mu ne dela nikakih težkoč. Njegov ton je sam po sebi sladak, božajoč, podoben Kocianovemu. Igra mirna, navidez morda malo hladna, a v resnici polna notranje sile in ognja. Z ozirom na naše občinstvo bi bilo pač umestno, da bi bil dal na spored tudi kak slovanski komad in ne izključno nemške. Koncem preigranega sporeda je dodal še nek znamenit daljši, mislim da Paganinijev komad. — 20. in 22. junija sta se vršili dve javni produkciji gojencev šole Glasbene Matice. Pri prvi je nastopilo 10 gojencev: 4 na klavirju, 3 na goslih, 2 pevki ter mladinski dvoglasni zbor. Pri drugi 8 gojencev: 3 na klavirju, 3 na goslih in 2 pevki ter dijaški mešani zbor. Gojenci, zlasti instrumentalnih šol, so v veliki večini pokazali zelo dobre uspehe. Najbolj zrelo je nastopil Karel Rupelj (Sancinov učenec v r.), ki je igral vse tri stavke Rodejevega koncerta v A-molu. Ta utegne postati naš violinski virtuoz. Pevke solistinje so bile posamezne dobre; v kolikor so začetnice, se bodo uspehi pokazali jasneje šele v nekaj letih. Gdč. Gaj je imela odločno pretežak nastop. — Mladinsko petje pod vodstvom g. Kramolca in dijaški zbor pod vodstvom g. Golobiča sta v celoti napravila dosti dober vtis. — 24. junija je bila javna produkcija gojencev konservatorija. Uspela je prav lepo. Orkester, sestavljen iz konservatoristov in učencev glasbene šole ter pomnožen z nekaterimi vojaškimi godbeniki, je pod vodstvom prof. Jeraja zelo točno, čvrsto in ubrano izvajal Haydnovo II. simfonijo, dalje kompozicijsko študijo Scherzo za orkester, v celoti prikupno, dobro instrumentirano, glede tem in modulacije nekoliko preenolično delo nadarjenega konservatorista P. Kamila Kolba in spremljal Lisztovo Fantazijo na ogrske motive, ki jo je na klavirju igrala absolventinja Marija Finžgar. Njena igra je zelo spretna, dokaj simpatična, dasi se nekoliko trdote vendarle še sliši iz nje. Kot pevca solista sta nastopila Marija Golobič, ki je pela Alabijevo rusko pesem Slavček, in je zlasti v koloraturah zelo ugajala, ter Leopold Kovač, ki je z zanosom zapel tekmospev iz Wagnerjeve opere „Mojstri pevci norimberški“. Krasno se je glasil Borodinov kvartet (I in II stavek), izvajan od Vide Jerajeve, Ivana Gröbminga, prof. Karla Jeraja in Milana Hafnerja. Virtuozen in mnogo obetajoč je bil klavirski nastop konservatorista Ivana Noča. Izvajal je Scriabinovo Nocturno za levo roko in Lisztovo koncertno parafrazo Rigolletto. Njegova igra je napravila najboljši in najugodnejši vtis. — O priliki kongresa jugoslovanskih gledaliških igralcev od 3. do 5. julija se je 3. julija vršila v operi slavnostna akademija. Peli so posamezni operni pevci in pevke ter zbor „Ljubljanskega Zvona“, ki je izvajal novo Emil Adamičevo kantato „Čuj nas, zemlja“ in Vilharjevo „Slovevec, Srb, Hrvat“.

II. Koncerti drugod. Violinski virtuoz Burmester je koncertiral 3. junija v Zagrebu, 5. junija v Celju, 6. junija v Mariboru. Od tu je nadaljeval turnejo po celem Balkanu. — Glasbeni odsek „Srednješolske organizacije“ v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano je priredil 15. in 16. maja koncert, obstoječ iz glasbenih in pevskih točk. — 24. maja se je vršil v Kamniku v nadžupni cerkvi cerkveni koncert. — Rijavec-Ličarjev koncert v Pragi je bil po poročilu Josipa Stolcerja v hrvatski Sv. Ceciliji (1921. št. 4.) eden izmed najbolj uspešnih v celi sezoni. — Pri uprizoritvi Sofoklejevega kralja Ojdira v škof. zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano 16. in 19. julija so se izvajali od Marija Kogoja zloženi zbori za englasno petje, klavir oz. harmonij, gosli in flavto. Skladbe so globoko resne, zelo umetne in so močno učinkovale. — Zikov kvartet je priredil 27. julija v zdraviliškem domu v Rogiški Slatini svoj prvi letošnji koncert. Bil je žal skrajno slabo obiskan. Umetniki nameravajo v bližnjem času napraviti turnejo po Češkem in Moravskem. Grof Windischgrätz jih podpira z nabavo muzikalij in boljših instrumentov. Nabavil jim je že novo violo in čelo. — Slovensko glasbeno društvo „Ljubljana“ je priredilo 7. avgusta v veliki dvorani zdravilišča v Rimskih Toplicah pevski koncert. — 19. julija se je vršil v Zagrebu I. koncert oratorijskega zbora Sv. Marka v cerkvi Srca Jezusovega.

Oratorijski zbor neguje vokalno glasbo. Pri prvem koncertu je izvajal mnoge zelo stare cerkvene pesmi iz vseh krajev, kjer bivajo Hrvatje. Zajemljivi vokalni spored je na orglah izpopolnil ravnatelj konservatorija prof. Dugan. S. P.

Dopisi.

Z Gorenjskega. (Za jeklene zvonove bo treba večjih in močnejših stolpnih ur.) Ko sem prišel v kak kraj in nisem še poznal tamošnjih zvonov, sem pazil na bitje ure, da sem po glasu, ki so ga izvajali zvonu urni udarci, sodil o dobrini dotičnega zvonu in o načinu uglašenja dotičnega zvonila. Izkušnja, me je pa izučila da ta pot ni bila prava in da me je vodila do krivične obsodbe, osobito pri velikih zvonovih. Ko sem slišal uro biti na tak velik zvon — recimo: težak okoli 2000 in več kilogramov — so se oglašali alikvotni glasovi s tako nasilnostjo, da so potiskali glavni glas kar v ozadje ter sem domneval, da mora biti slišati silno žvižganje, ko ta zvon zvonl. A ravno narobe! Ko se je zvon oglasil s kembeljevimi udarci, je mogočno prevladal glavni glas ter tvoril zvonu znak dobrote in lepote. Po tem sem slutil, da bije morda urno kladivo previsoko nad krilom, na tako imenovanem podvalu ali blazini (der Wolm) in da se vsled tega premočno oglašajo alikvotni glasovi. Ko pa pridem v zvonik k zvonu, najdem, da bije urno kladivo pravilno na krilu. To me je vodilo k razmišljanju, kje neki tiči pravi vzrok? — Opazovati sem začel urno kladivo med bitjem in zapazil sem, da je kladivo razmerno majhno, da so udarci šibki ter da se kladivo malo vzdiguje nad zvonovo krilo. In resl! Čim višje sem potem z roko vzdigoval kladivo in izpuščal na zvon, tem jasnejši se je oglašal glavni glas ter preglasil alikvotne glasove. Vzrok je bil najden: urno kladivo je udarjalo prešibko na zvon. Tu imamo torej opraviti z isto prikaznijo kot jo povzroča prelahek kembelj; namreč; da ne pride moč in trajanje zvonovega glasu popolnoma do veljave, ker ostajajo deli zunanjega okrilja preveč mirni in ovirajo notranje plasti v lepih in popolnih vibracijah, vsled česar ne more priti glavni glas do pravega izraza.

Iz tega sledi, da se mora po teži kembija določevati tudi teža urnega kladiva in potem tudi velikost in moč stolpne ure, ki mora biti kos zadostno visokemu dviganju kladiva. Stolpna ura, ki je bila naročena za majhne zvonove pod 1000 kg teže, ni primerne za zvonove, težke nad tisoč kg.

Ker pa mora teži kembija odgovarjati teža urnega kladiva in temu prav tako moč in velikost stolpne ure, ker dalje vemo, da je kembelj jeklenega zvonu najmanj še enkrat tako težak kot kembelj bronastega zvonu, ter je slednjič znano, da se vlivajo na je senicah le veliki jekleni zvonovi,¹⁾ potem je jasno, da dosedanje stolpne ure ne zadoščajo več svoji nalogi v zvonikih, v katerih so se naselili jekleni zvonovi.

Pojzusi z glasbenimi vlicami dokazujejo, da ni višina alikvotnih glasov nikakor merodajna za višino nastavka glasbenih vilic na zvon, da se ti alikvotni glasovi lahko in razločno izvabljajo iz zvona. Tako n. pr. izvabijo kakošenkrat glasbene vilice alikvotne glasove [celo na krilu, sedežu glavnega glasu. Temu dosledno sem naletel v neki vasi na jekleni zvon, kateremu je urno kladivo izvabljalo sekundo glavnega glasu.²⁾ To je

¹⁾ Nemški jekleni zvonarji, ki hvalijo svoje jeklene izdelke na vse pretege, prizvavajo sami, da so majhni bronasti zvonovi mnogo boljši nego jekleni ter si ne upajo niti jamčiti določne glasovne višine svojih malih zvonov.

²⁾ V dobrem bronastem zvonu bi bilo to kajpada nemožno, kot je sploh nemožno v harmoniji alikvotnih glasov. Toda za to harmonijo — če tudi je glavni predpogoj za lepoto glavnega glasu — se jekleni zvonarji ne brigajo, ker jim jeklo tega ne dopušča.

pač dokaz, da je dotično kladivo prelahko, ura prešibka za sedanje jeklene zvonove da izvabljaajo taka prelahka kladiva in prešibke ure tudi na zvonovem kriju aikvotne glasove.

Zato si dovoljujem priporočati dobavateljem jeklenih zvonov, naj odstranijo dosedanje sto'pne ure, namenjene bronast'm zvonovom, ter naročijo nove, mnogo večje in krepkejše, primerne jeklenim zvonovom.

S tem seveda otežijo še bolj že itak preobtežene zvonike ter podražijo za zdatne odstotke „ceno“ jeklo.

Goričan.

Veržej (Marianišče). Prav veseli me, da sem vzbudil zanimanje, da bi se pošiljala poročila v „Cerkveni Glasbenik“ kot je menda v smislu cecilijanske ideje. Tu ne gre zato, da bi se kdo ali kaj hvalilo, marveč da spoznamo delovanje na polju cerkvene glasbe na raznih krajih in pripomoremo k njenemu vsestranskemu napredovanju. Človek ni vedno tako srečen, da bi mogel iti na vse kraje. Tudi jaz še nisem imel te sreče, da bi bil mogel slišati slavno „lotmerško“ petje, zato se mi po pravici predbaciva, da ne poznam tamkajšnjih razmer, katerih sploh ne omenjam v zadnjem poročilu. Take gotovo niso kot so v Veržaju pri župni cerkvi, ki so prav veržinske in bi lahko rekli, da smo lahko veržinski, kar nas je Veržincev. Potrudil se pa bom enkrat tudi v Ljutomer, kadar bom imel toliko časa. Bo že nanesa kaka prilika, da bom imel priložnost slišati nekaj lepega. — Pač pa sem imel parkrat priliko slišati križevski zbor in enkrat pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Sicer ni moja naloga poročati, niti hvaliti, niti grajati petja ne tu ne tam, pa vzbudila se mi je želja, da bom to storil. Križevci so sicer vas, toda kar se tiče petja, se mora priznati, da nima vsako mesto ali trg kaj podobnega. Posebno kar se tiče ženskega zbora, ki izvaja prav dovršeno in točno svojo nalogo, gre gotovo vsa zasluga marljivemu in delavnemu kaplanu g. Osteržu, spretnemu glasbeniku. Imel sem priliko slišati ta zbor pri božičnici v dvorani in v cerkvi ob „žeganju“. Včasih bi se mi zdelo, da je izgovarjava malo pretirano natančna in dosledna, sicer pa tako jasna in razločna, da nisem še nikjer tega slišal. Tako poslušalci z lahkoto razumejo besedilo. — Pa tudi mešani zbor ne zaostaja, ker so vse iste moči in poleg tega še tenori in basi, ki so pa za ženske glasove morda preslabotni in tudi zaostajajo v proizvajanju. Posebno base bi bilo treba pomnožiti. Cerkev, ki je že tako zelo lična (gotški slog), ima prav lepe in dobre orgle iz l. 1917, majhne sicer, a vendar za to cerkev prav mogočne (14 registrov). Delo je dobro in posebno nekateri registri so prav mični. V taki cerkvi je prijetno moliti in maševati. Duh človekov resnično splava v nebeške višave. Pa tudi ljudsko petje zelo širijo tu okrog, bolj kot na Kranjskem, kar je zelo hvalevredno. Še nekaj bi pa rad omenil. Prav nič prijetno ni to, ko se ob slovesnih praznikih kot je n. pr. praznik župnijskega patrona ne poje latinska maša, da si mašnik celebrira nadvse slovesno. To sem opazil v Križevcih in pri sv. Juriju, da ne govorim o Veržaju. Gotovo je z večjim trudom združeno, a po predpisih. Tu smo pa Kranjci bolj v ospredju, vsaj kolikor je meni znano.

Ko sem bil o sv. Juriju pri Sv. Juriju, me je tudi prav divilo petje. Že g župnik sam ima krasen bariton, pa tudi zbor pod skrbnim vodstvom g. organista prav dobro vrši svojo nalogo, če pomislimo, da smo na deželi med preprostim ljudstvom. Zbor seveda ni križevski, a dober, posebno en tenor je krasen in očarujoče fin, samo za zbor malo šibek. Basi žal malo zaostajajo, morda so manj večji, posebno pri kadencah. Včasih morda malo manjka razločne in točne izgovarjave, sicer pa gre vsa čast delavnemu in skrbnemu g. organistu, ki se muči na starih orglah, da bi si skoro prste polomil. Orgle bi morale biti nove. Seveda je gotična cerkva premajhna, v načrtu imajo krasno novo cerkev. Drugič pride pa Ljutomer po „redl“, če Bog da. O da bi le še komu vzbudil to željo, da bi poslal kako poročilo.¹

Vinko Lovšin

Kamnik. Tukajšnje Cecilijino društvo je priredilo 22. maja ob 8. uri zvečer „Cerkveni koncert“ povodom kanonične vizitacije prevzv. g. knezoškofa dr. Ant. Bonaventure Jegliča, s sodelovanjem organista in skladatelja g. Ignacija Hladnika iz Novega mesta. —

Se pridružujemo z enako željo. Uredništvo.

izvajalo se je sledeče: 1. Visona „Toccata Pastorale“, na orglah izvajal spodaj podpisani. 2. a) Cigale: „Ave, tisočkrat ave“, à capella, meš. zbor, b) Gruber: „Šmarnična“, meš. zbor in orgle. 3. Händel: „Largo“, za orgle in orkester. 4. Kimovec: „Gospodi in Slava“, iz staroslovenske maše za meš. zbor in orkester. 5. Nedbal: „Fantazija“, za orgle in orkester. 6. Hladnik: Koncert za orgle, v treh oddelkih, po motivu Riharjevih pesmi izvajal skladatelj. 7. Premrl: „Sveta noč“, za tenor, mešani zbor in orkester. 8. Sattner: „Zdrava žena, ki si kači glavo strla“, meš. zbor iz „Assumptio“, s spremljevanjem orgel. 9. a) Premrl: „Presveto Srce Jezusovo“, za alt in meš. zbor s spremljevanjem orgel, b) Hladnik: „Večerni zvon“, moški zbor à capella. 10. a) Scholz: „Bližje k Tebi, moj Bog“, koralna melodija za orkester, b) Jenko: „Bože pravde“, za zbor orkester in orgle.

Mešani zbor je štel 30 pevcev in pevk, orkester pa 12 godcev. Kakor se je čulo od poslušalcev, izvajalo se je vse v splošno zadovoljnost, zlasti Premrlova „Sveta noč“ je najbolj ugajala, ki je resnično nekaj lepega. G. Ignaciju Hladniku gre vsa čast, ki se je povabilu za sodelovanje pri koncertu odzval, ter s svojim spretnim igranjem na orglah zlasti v pedalu, koncert visoko povzdignil.

Josip Heybal, org.

Vipava. Ko sem 1. januarja 1913 nastopil v Vipavi službo organista, si pač nisem mislil, da se bodo razmere v času mojega službovanja tako izpremenile. Vipavci smo v zadnjem času veliko doživeli, kajti svetovna vojna je zlasti nam pustila posledice, ki bi si jih niti v sanjah za nekaj trenutkov ne želeli. Videli in doživeli smo mnogo gorja, katero je bilo drugim delom Slovenije vsaj deloma prikrajšano, ali vsaj omiljeno. Tega bi sicer ne omenjal, toda ker imajo dobre ali slabe razmere vpliv na kulturno delo bodisi eno ali drugo, je tudi to k mojemu poročilu potrebno.

V prvi vrsti moram omeniti, da se v Vipavi zelo težko sestavi in vzdrži kakšen večji zbor. So pač razmere take, da jih razume le oni, ki jih je moral sam okusiti.

V času mojega skoro 8letnega službovanja smo peli različne skladbe, bodisi latinske maše ali slovenske pesmi. Slovenske mašne smo peli največ Sattnerjeve in P. A. Hribarjeve, Marijine Sattnerjeve iz vseh njegovih zbirk, Premrlove, P. A. Hribarjeve in nekaj Hladnikovih. Evharistične pa iz Slava Jezusu, Slava presv. Evharistiji in iz Angelikove zbirke. Postne Sattnerjeve, A. Hribarjeve in iz Cecilije. Velikonočne in božične pa največ starih skladateljev: Cvek, Rihar, Hladnik itd. Latinske maše smo peli J. Gruber „Jubiläumsmesse“ 105, J. Gruber „Dominicalis“, K. Kemper „Pastoralmesse“ in G. J. Stehle „Missa Salve Regina“, A. Foerster „Sanctae Cäcilie“, P. A. Hribar „Missa in honorem s. Joseph“, Griesbacher „Missa Rosa mystica“, koralno de Angelis, Schweitzer „Missa ss. Angelorum“ in Ig. Hladnik „Missa Laetentur coeli“.

„Te Deum“ smo peli Schöpfov, „Tantum ergo“ in Foersterjeve in P. A. Hribarjeve zbirke in iz Cecilije.

Naj še omenim, da smo Gruberjevo mašo op. 105 izvajali dvakrat z orkestrom.

Druge latinske speve smo rabili Foersterjeve, Treschove, Gruberjeve in Griesbacherjeve.

Vipavski organist ima na razpolago dvoje krasnih orgel: v Vipavi in v romarski cerkvi M. Božje v Logu. Obe sta Goršičevo delo boljše vrste.

Ker sem že omenil romarsko cerkev v Logu, pripomnim, da smo se parkrat o Velikem Šmarnu združili z vrhpoljskim zborom ter smo takrat imeli precejšen aparat, kateri pa je v tako prostorni cerkvi ob navzočnosti mnogobrojnega vernega ljudstva zelo potreben.

To naj bo moje poročilo in hkratu moje poslovilno pismo iz Vipave. Željo pa imam, da bi se razmere v Vipavi čimprej v toliko izboljšale, da dobi Vipava dobrega organista, kateri bo vneto deloval za čast božjo in v blagor slovenskega naroda v našem kraju, kateri tako zelo potrebuje razvedrila in moči v teh tako izredno težkih časih.

Vipava, dne 28. oktobra 1920.

Franc Premrl, bivši org. v Vipavi.

Ocene.

○ **Vasilij Mirk**: Klavirske skladbe. Samozaložba. Trst, Via Boccaccio 29, I. nadstr. Dobivajo se v vseh večjih knjigarnah v Jugoslaviji. Cena 16 dinarjev. — Mirkove skladbe boljšim pianistom toplo priporočamo.

▽ **Ivan Rozman**: „Srečni lovec“, koračnica za klavir, enoglasno petje, gosli n rog. Samozaložba. Cena 8 dinarjev. Tiskala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Prodaja Jugoslovanska knjigarna. Glasba, kot jo nudi ta koračnica, je preprosta, a sveža in prikupna. Pravega trio v koračnici ni, je pa vendarle poskrbljeno za prijetno izpremembo s tem, da nastopijo sredi skladbe gosli, v sklepu tudi rog.

▽ **Franc Bernik**: Kraljici majnika. Trije mešani zbori. Zložil in poklonil svojim ljubljnim domžalskim pevkam in pevcem v Ameriki. (Priloga knjigi „Spolnui zapovedi“). Samozaložba. Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani 1921. Pričujoče skladbe: dve s slovenskim, ena z latinskim besedilom se gibljejo povsem v diatoniki in so videti kot nekaki skladateljski poskusi za glasbo vnetega g. avtorja. Pesem „Češčena Marija“ naj se prične s četrtinko v vseh glasovih, pri čimer bo deklamacija takoj boljša in naravnejša. Ta skladba utegne po mojem mnenju napraviti še najboljši vtis.

S. P.

Razne vesti.

△ Smrtna kosa med glasbeniki. 11. dec. je umrl v Krškem za-
služni slovenski šolnik Jernej Ravnikar. Bil je tudi dober in večš glas-
benik. Sodeloval je pri godbenem klubu, ki ga je osnoval skladatelj Parma. —
29. julija je v Kamniku preminul vpokojeni nadučitelj g. Jernej Cenčič.
Na raznih svojih učiteljskih službah je tuintam deloval tudi kot organist, na-
zadnje pri oo. frančiškanih v Kamniku. Bil je vrl, versko in narodno zaveden
mož. — 11. julija je umrl v Ljubljani vpokojeni nadučitelj g. Simon Pun-
čah. Vse svoje življenje se je vkarjal tudi z glasbo. Rojen v Šmarci pri
Kamniku je že kot dijak v počitnicah orglal v Radomljah, med šolanjem pa v
Celju pri kapucinih. Kot učitelj je služboval na Blokah, v Št. Vidu pri Stični,
v Rudniku, Slavini, Tomišlju in Šmarju pod Ljubljano. Bil je tudi na več
službah organist. Iz Rudnika in Slavine je dopisoval v Cerkveni Glasbenik.
V Slavini oz. na Prestranku je ustanovil daleč na okoli znani Pivški kvartet. —
V Železnikih je v prvih dneh avgusta smrt pretrgala življenje tamošnjemu
rojaku, črnomaljskemu kaplanu g. Josipu Logarju. Pokojni je komaj pred
tremi leti zapustil semenišče. Imel je tudi veliko veselje in precej daru za
glasbo, ki se je ž njo bavil že kot gimnazijec, potem kot bogoslovec in kot
kaplan rad pomagal pri glasbenih prireditvah. — Ljudskošolski učitelj in
slovenski skladatelj Vinko Krek, je — kakor smo zadnji čas izvedeli —
umrl med vojsko l. 1914 na bojnem polju. Zgorel je z nekaterimi drugimi
tovariši v nekem skednju v Galiciji. Gerbič je v „Glasbeni Zori“ objavil tri
njegove zelo lepe moške zборе. Pokojni Vinko Krek je bil tudi večš in
marljiv pevovodja ter spreten organist. Pisec teh vrst sem se ž njim kot di-
jak seznanil na Vipavskem. Krek je služboval takrat v Podragi. Še dobro
se spominjam, ko mi je v eni mojih začetnih skladb iztaknil par sporednih
kvint. — 8. dec. 1920 je umrl v Pragi šef opere Narodnega divadla Karlo

Kovařovic. Slovel je kot kapelnik in skladatelj oper. — V Bratislavi je umrl ondotni stolni kapelnik in zborovodja tamošnjega društva za cerkveno glasbo dr. Evgen Kossow. — V Neapolju je začetkom avgusta umrl sloveči operni pevec tenorist Enrico Caruso. Rojen je bil ravnótam l. 1873. Prve lavorjeve vence si je stekel v Milaanu, potem v Londonu, končno v Ameriki. Dasi veseljak, se je nazadnje dal previditi in umrl kot veren katoličan. — Naj počivajo vsi v miru!

Δ Dr. Frančišek Kimovec: Pred Bogom. 14 mašnih pesmi za mešani zbor (deloma z orglami). V Ljubljani 1921. Založila Jugoslovanska knjigarna Tisk dovolil šk. ord. v Ljubljani 18. novembra 1921, št. 6862. Cena partituri K 30— glasovi po K 8—. Mašne pesmi, kot se pojo pri nas še po zelo mnogih korih, datirajo največ iz polpretekle dobe: Foersterjeva Cecilija, njegova maša v čast sv. Cec. in Hribar-Sattnerjeva zbirka „Slava Bogu“ imajo tu glavno besedo. Prehod k novejšim, našemu glasbenemu izražanju bližjim mašnim pesmim tvorijo v glavnem moje mašne, Sattnerjeve v C. Gl. in dr. Kimovčeve v njegovi zbirki pesmi na čast Srcu Jezusovemu. V pričujoč zbirki je dr. Kimovec šel še en korak dalje in nam postregel z vseskoz moderno zamišljenimi, in z veliko skladateljsko spretnostjo zloženimi mašnimi pesmi. Prepričan sem, da bodo naši cerkveni zbori, zlasti boljši, teh pesmi zares veseli. Pesmi se predvsem odlikujejo po bogati harmonični plati. Harmonije so polne, nasičene izrazito napete in v daljo stremeče. Prikupno in gorko barvo jim daje zelo premišljeno, v celoti nikakor ne vsiljivo rabljena kromatika. Modulacija je na nekaterih mestih presenetljivo lepa, n. pr. v št. 7. v II. in IV. sistemu tri takte zapored (es, e, f v sopranu) in v št. 14., ko pojeta samo sopran in alt, pa tudi drugod. Tudi tematika n. pr. v št. 2. (srednji del) se izvrstno razvija, hkrati jo vsebinsko izdatno podpira in do večje veljave dviga orgelski stavek. Istotako je tematično krasno in učinkovito izpeljana sredina št. 5. Deklamacija besedila je prav primerna; rahločutna n. pr. v št. 8. v srednjem delu ko pojeta najprej bas oz. alt — potem tenor oz. sopran (sinkope). V melodičnem oziru naletimo semtertje pač na kako šablono, ki se pa kmalu izgubi v bolj izviren tek. Ena najbolj zajemljivih in najlepših, dasi najkrajših in najpriprostejših pesmi je 11. Zložena je v nekakem recitativnemu grezorijskem koralu podobnem slogu. Teče povsem gladko, ljubko in neprisiljeno. Posebna vrлина vseh pričujočih skladb je tudi ta, da je v njih poskrbljeno za mnogostransko menjavanje med zborom in posamnimi glasovi in da se mnogokrat prav umestno in hvalevredno uporablja tudi enoglasje. Par malenkosti sem si pri pregledovanju zbirke sicer zaznamoval v partituri kot nekatere male nedostatke, a v bistvu in končno so take, da lahko ostanejo, kakršne so od skladatelja samega dane. Želim le, naj bi se te Kimovčeve mašne pesmi kot izborna domače glasbeno delo čim najbolj razširile in prav pridno gojile.

Premrl.

Δ P. Hugolin Sattner: Svetniške in prazniške pesmi za mešani zbor in orglje II. zvezek. 1. Sv. Jožef. 2. Vnebohod Gospodov. 3. Sv. Vid. 4. Mar. Vnebovzetje. 5. Angeli varuhi. 6. Vsi Sveti. — V Ljubljani 1921. Založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena 20 K. — Prav toplo pozdravljam nadaljevanje dela, ki si ga je zastavil g. skladatelj, da nam v več zaporednih zvezkih poda času primerne skladbe za razne večje praznike in godove svetnikov. Skladbe, priobčene v pričujočem II. zvezku, kažejo kar moč spretno roko in izčiščena okus. Pesmi so po domislekih in v izpeljavi zanimive, plemenito občutene in učinkujoče. Sattner rad uporablja sekvence. Tudi v teh pesmih se jih večkrat prav s pridom poslužuje. Enotnost in živahen razvoj skladbe žnjimi gotovo pridobita. Kot zelo lep, moderno dihajoč in modulajoč stavek omenjam začetek pesmi „Vnebohod Gospodov“. Zajemljiva modulacija se razvija tudi v 4. pesmi „Vsi Sveti“. Vrlo mi je všeč dvig in polet melodije in celega stavka proti koncu te pesmi. Najmanj zadovolji prvi del pesmi „Angeli varuhi“, dočim je končni del jako mičen in prožen. Tiskovna napaka se je pripetila v 8. taktu, kjer mora s o p r a n imeti ffs, a lt pa *ff*. Osem taktov pozneje

treba altu pripisati križec. Sforzato ([^]) v pesmi „Marijino Vnebovzetje“ (4. takt zbora) se mi ne zdi umesten. — Pesmi zelo priporočam. Premrl.

Δ Osebne vesti. G. Josip Dostal, ravnatelj škof. pisarne v Ljubljani in blagajnik Cec. društva, je bil imenovan za tajnega komornika Nj. Svetosti papeža. Iskreno čestitam. — G. kanonik dr. Franc Kimovec je bil izvoljen za predsednika društva za krščansko umetnost. — Koncertni vodja Glasbene Matice je mesto odstopivšega g. N. Štritofa postal bivši prvi kapelnik kraljeve opere g. Ivan Brezovšek. Koncem sezone je g. Brezovšek dobil povabilo iz Splita, naj bi tamkaj prevzel ravnateljstvo opere. Odločil se je, da ostane v Ljubljani kot koncertni vodja Glasb. Matice in profesor na konservatoriju. — Naša rojakinja gospa Irma Polakova, operna pevka v Zagrebu, je gostovala meseca aprila v kr. operi v Ljubljani v operi „Prodana nevesta“, meseca maja pa v operi „Mamzelle Nitouche“. — Skladatelj Jakob Aljaž, župnik in svetnik na Dovjem, je 25. julija v veliki čilosti obhajal svojo zlato mašo. Glasbeno društvo „Ljubljana“ ga je ob tej priliki imenovalo svojim častnim članom. Čestitala so mu pa mnoga glasbena društva, med njimi naše Cecilijino društvo. G. zlatomašnika Bog še mnogo let ohrani v najčvrstjšem zdravju in pri najboljši volji! — Iz ruskega ujetništva se je pred kratkim vrnil bivši absolvent ljubljanske orglarske šole g. Anton Ravnik, brat skladatelja Ivana Ravnika. Bil je štiri leta v Rusiji. — Iz italijanskega ujetništva se je lani vrnil bivši organist v Žužemberku g. Davorin Colnarič. Sedaj je kot organist nastavljen v Št. Janžu na Dravskem polju, P. Ptuj. — Dobrodošla oba! — Naš sotrudnik, čigar evh. pesem prinašamo v današnji prilogi, dr. Franc Lukman, dosedaj izredni vseuč. profesor v Ljubljani, je bil imenovan z ukazom 27. jun. t. l. za rednega profesorja historične dogmatike. Čestitam. — Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je angažirala odličnega slovenskega umetnika g. Julija Betetta, lirskega basista dunajske državne opere, pevca svetovnega slovesa. — Kot nov tenorist je nastavljen ravnotam g. Marcel Sovilski, junaški tenor, ki je z velikim uspehom gostoval koncem sezone v naši operi v „Tosci“. — Zasiguran je tudi vstop višjega režiserja g. Vladimirja Mareka v naš operni krog.

Listnica uredništva.

Današnje številko smo poslali tudi nekaterim našim bivšim naročnikom, ki pripadajo sedaj Italiji. Če so s tem zadovoljni, jih prosimo obvestila, da jim potem pošljemo še ostale letos že izišle številke. — Radi naraščajočih stroškov v tiskarni in v večjo zagotovitev obstoja našega lista sporočamo, da je naročnina „Cerkv. Glasbeniku“ odlej 40 K. Kdor je dosedanje naročnino 30 K že poravnal, ni sicer dolžan še kaj doposlati, hvaležni pa bomo za vsak prispevek in se v tem oziru priporočamo.

Listnica upravnštva.

G. D. C., Št. J. — Hvala Vam za obvestilo. Dopis o ljudskem in umetnem petju v Italiji le pošljite! Zdravi!

Današnji številki je priložena glasbena priloga: Marijina, zl. Stanko Premrl, O kam, Gospod, zl. dr. Fr. Ks. Lukman in K blagoslovu, zl. Josip Klemenčič.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska „Zvezna tiskarna v Ljubljani.“